

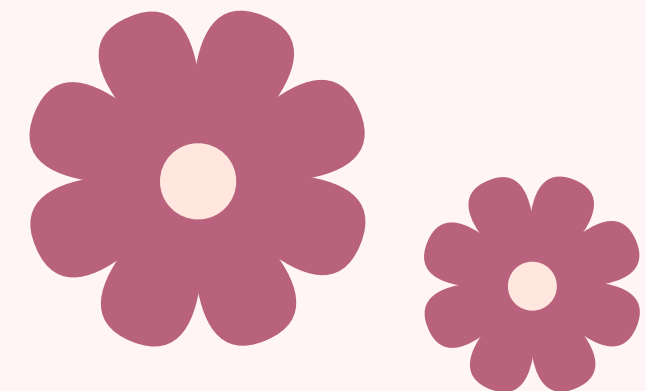
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

กฎหมายลักษณะหนี้ (3)

ศาสตราจารย์ ดร.ดาราดพร ธีระวัฒน์

6 มิถุนายน 2569

หัวข้อการบรรยาย
หลักความรับผิดชอบของลูกหนี้ (1)

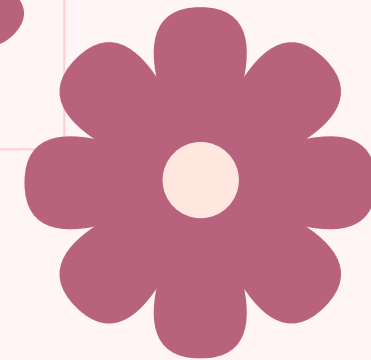
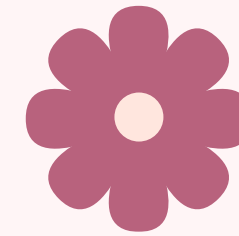

หลักเกณฑ์ความรับผิดของลูกหนี้

1. หนี้ถึงกำหนดชำระหนี้แล้ว และ
2. ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ (ทำไม่สำเร็จในการชำระหนี้)

การบังคับชำระหนี้

1. การบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจง (ม.213)
2. การบังคับชำระหนี้ให้ชดใช้ค่าเสียหาย (ม.222 – ม.223)

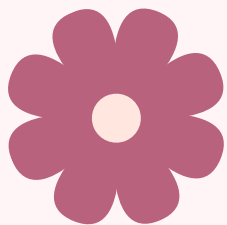
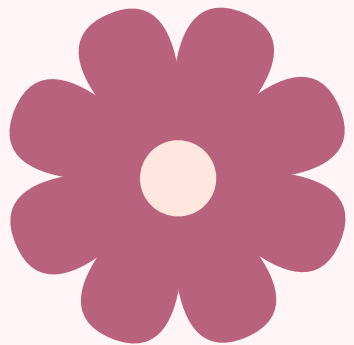
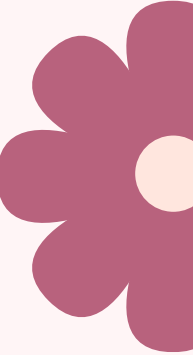
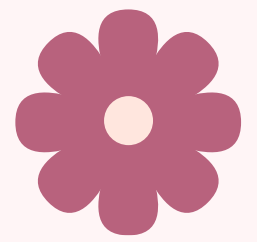

หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบของลูกหนี้

- 1) หนี้ถึงกำหนดชำระหนี้แล้ว และ
- 2) ลูกหนี้ละเลยไม่ชำระหนี้ (ทำไม่สำเร็จในการชำระหนี้)

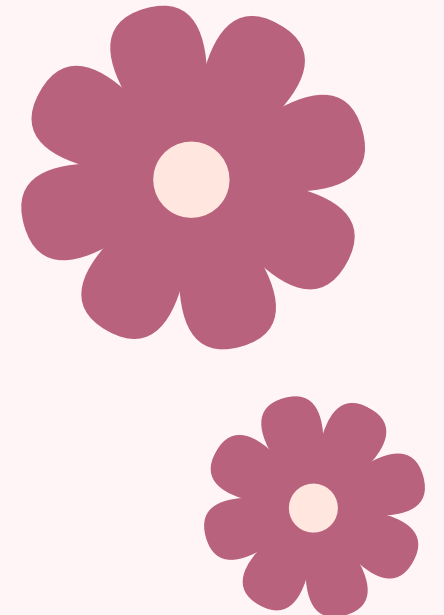

ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบในการไม่ชำระหนี้

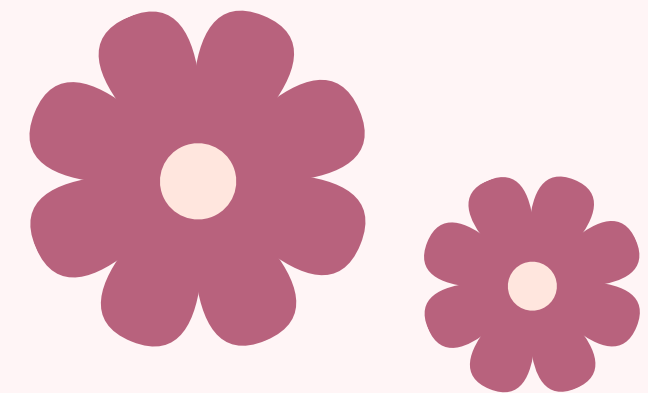

หลักกฎหมายเกี่ยวกับเกณฑ์การชำระหนี้ถูกต้อง

1. กำหนดเวลาชำระหนี้ (ม. 203)
2. ผู้ชำระหนี้ (ม. 314)
3. ผู้รับชำระหนี้ (ม. 315 – ม. 319)
4. วิธีการชำระหนี้ (ม. 320 – ม. 323)
5. สถานที่ชำระหนี้ (ม. 324)
6. ค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้ (ม. 325)
7. หลักฐานการชำระหนี้ (ม. 326- ม. 327)
8. การจัดสรรการชำระหนี้ (ม. 328- ม. 329)
9. การวางทรัพย์ (ม. 331- ม. 339)

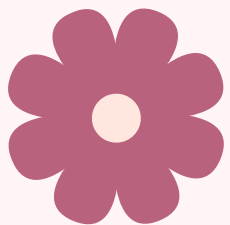
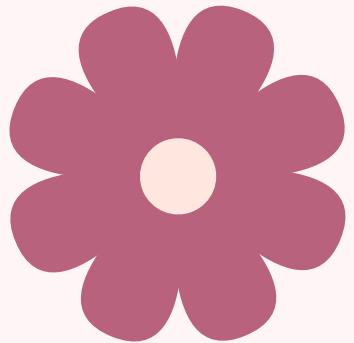

กำหนดเวลาชำระหนี้

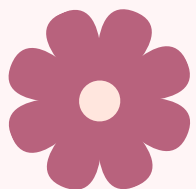
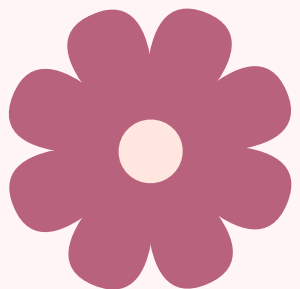
ความสำคัญของกำหนดเวลาชำระหนี้

1. เงื่อนไขเวลาเริ่มต้น : ม. 191 วรรคหนึ่ง , ม. 192 , ม. 193
2. การผิดนัด : หลักการผิดนัด ม. 204
3. อายุความ: ม. 193/12, ม. 193/10 , ม. 193/14 , ม. 193/35
4. การผ่อนเวลาชำระหนี้ * : กรณีค้ำประกัน ม. 700

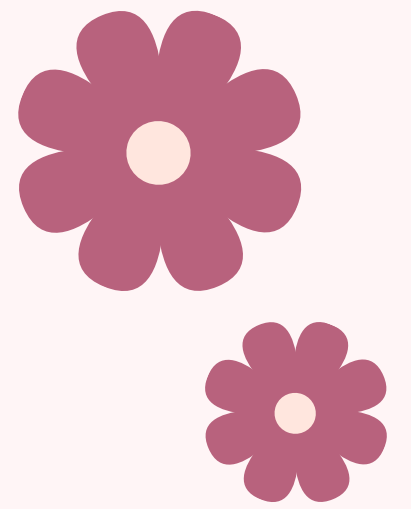

หลัก : เมื่อมีมูลหนี้เกิดขึ้น และหนี้นั้นถึงกำหนดชำระหนี้ เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกชำระหนี้ได้เลย (มาตรา 194)

มาตรา 203 : หลักของกำหนดเวลาชำระหนี้

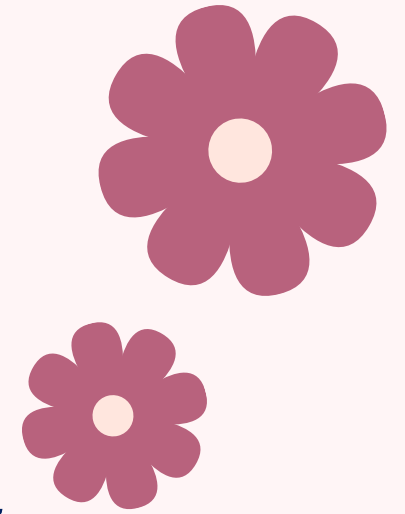
หลักของกำหนดเวลาชำระหนี้ (มาตรา 203)

1. มีกำหนดเวลาชำระหนี้ (ชัดแจ้งแน่นอนตามวันปฏิทิน)
2. มีกำหนดเวลาชำระหนี้ที่อนุমানจากพฤติการณ์ได้
3. เมื่อไม่มีการกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกชำระหนี้ได้โดยพลัน
4. มีกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้แต่กรณีเป็นที่สงสัย

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง

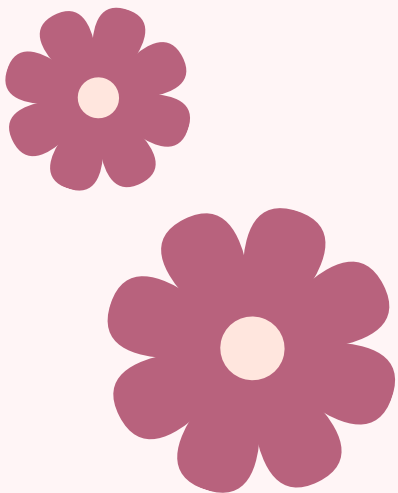
- หนี้ที่มีได้กำหนดเวลาชำระหนี้ตามมาตรา 203 วรรคหนึ่ง “เจ้าหนี้อย่อมเรียกชำระหนี้ได้โดยพลัน”
- มูลหนี้สัญญากู้เงิน : ฎ.1962/2525 , ฎ.2103/2535 , ฎ.7399/2547, ฎ.5583/2562
- มูลหนี้สัญญาซื้อขาย : ฎ. 982/2566
- มูลหนี้ตามกฎหมาย : หนี้ค้ำทรัพย์ที่เป็นลาภอันมิควรได้ตาม ม.406 , สิทธิไต่เบี่ยของลูกหนี้ร่วมในการรับช่วงสิทธิ ม.291 ม.296 ประกอบม.229(3) ฎ.319/2568

หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบของลูกหนี้

หลักเกณฑ์ที่ 1. หนี้ถึงกำหนดชำระหนี้แล้ว และ

หลักเกณฑ์ที่ 2. ลูกหนี้ละลายเลยไม่ชำระหนี้

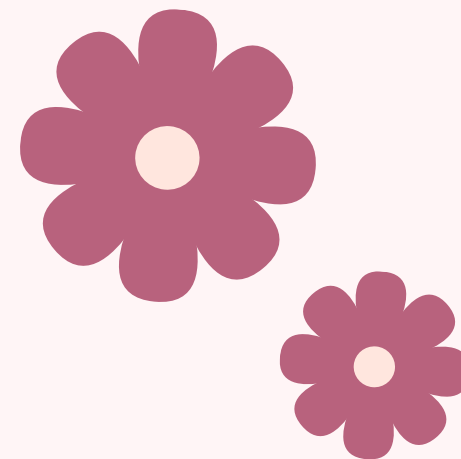

หลักเกณฑ์ที่ 2. ลูกหนี้ละลายไม่ชำระหนี้

หมายถึงทำไม่สำเร็จในการชำระหนี้

ดูหมายเหตฎีกา อ.จิตติ 2843/2525

1. ไม่มีการชำระหนี้เลย
2. มีการชำระหนี้ไม่ถูกต้อง
3. มีการชำระหนี้ล่าช้า (ผิดนัด)
4. การชำระหนี้กลายเป็นพันธวิสัย

หลักกฎหมายเกี่ยวกับเกณฑ์การชำระหนี้ถูกต้อง

1. กำหนดเวลาชำระหนี้ (ม. 203) ✓
2. ผู้ชำระหนี้ (ม. 314)
3. ผู้รับชำระหนี้ (ม. 315 – ม. 319)
4. วิธีการชำระหนี้ (ม. 320 – ม. 323)
5. สถานที่ชำระหนี้ (ม. 324)
6. ค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้ (ม. 325)
7. หลักฐานการชำระหนี้ (ม. 326- ม. 327)
8. การจัดสรรการชำระหนี้ (ม. 328- ม. 329)
9. การวางทรัพย์ (ม. 331- ม. 339)

ผู้ชำระหนี้

1. ลูกหนี้, ตัวแทนลูกหนี้, ทายาทของลูกหนี้,
บุคคลที่ลูกหนี้ใช้ในการชำระหนี้ (มาตรา 220)
2. ผู้มีสิทธิรับช่วงสิทธิ (มาตรา 227, 229, 230)
3. บุคคลภายนอก (มาตรา 314)

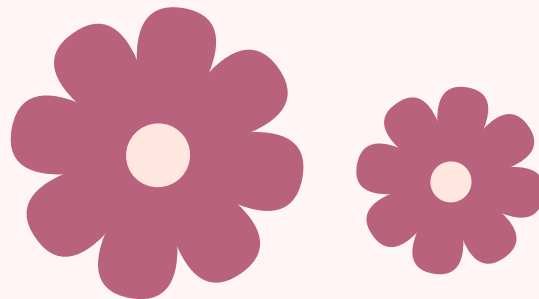

การชำระหนี้โดยบุคคลภายนอก (มาตรา 314)

1. เหตุที่มีบุคคลภายนอกชำระหนี้ของลูกหนี้
2. ใครคือบุคคลภายนอก
3. ข้อยกเว้นที่บุคคลภายนอกชำระหนี้ไม่ได้
 - สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้ทำการชำระได้
 - การขัดต่อเจตนาที่คู่กรณีได้แสดงไว้
 - การขึ้นใจลูกหนี้
4. ผลของการชำระหนี้โดยบุคคลภายนอก

ข้อพิจารณา : กรณีที่มีบุคคลภายนอกชำระหนี้ของลูกหนี้

1. บุคคลภายนอกมาขอปฏิบัติชำระหนี้ในหนี้ของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ (มาตรา 314)
2. บุคคลภายนอกทำสัญญาตกลงกับเจ้าหนี้ เพื่อชำระหนี้ของลูกหนี้

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกากรณีที่มีบุคคลภายนอกชำระหนี้ของลูกหนี้

- ฎีกาที่ 595/2537 เป็น“สัญญาประเภทหนึ่ง”
- ฎีกาที่ 2468/2549 ข้อตกลงโอนโครงการขายบ้านและที่ดินเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกรวมอยู่ด้วย
- ฎีกาที่ 9103/2560 ประเด็นข้อเท็จจริงที่มีบุคคลภายนอกทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อชำระหนี้ของลูกหนี้กับเจ้าหนี้ ?
- ฎีกาที่ 304/2566 การแปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้